

MEETINGS WITH THE WAR VETERANS AS A PART OF THE SCIENTIFIC AND EDUCATIVE ACTIVITY OF THE KHARKIV MUSEUM OF HISTORY

The article presents the experience of organising the meetings with the veterans of different wars as a part of the scientific and educative activity of the Kharkiv museum of history and a mean of patriotism instillation in the youth.

*Казус В.О., Дейнеко С.М., Самойлов С.А.
(Харків)*

УКРАЇНА В МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ. АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Розглянуто участь українських військовослужбовців у миротворчих операціях ООН та залучення колишніх миротворців до військово-патріотичного виховання молоді Харківщини.

Згідно зі Статутом ООН всі члени організації зобов'язані зробити свій внесок в підтримання миру та безпеки в світі, надаючи в розпорядження Ради Безпеки збройні контингенти, матеріальну допомогу і відповідні засоби обслуговування [Устав ООН, 1945]. Стратегічне керівництво міжнародними військовими операціями ООН здійснюється Військово-штабним комітетом. З 1945 по 1985 рр. під егідою ООН проведено лише 13 операцій з підтримання миру. В наступні 20 років здійснено 47 миротворчих місій. Від самого початку подібні операції планувалися, як заходи, забезпечення угоди з припинення вогню та роз'єднання ворогуючих сторін. Закінчення холодної війни призвело до радикальної зміни характеру миротворчих операцій. Рада Безпеки ООН розпочала створювати масштабні місії з підтримання миру, обов'язком яких стало впровадження всебічних мирних угод між учасниками конфлікту. Координація таких операцій здійснювалася за допомогою створеного в 1992 р. Департаменту операцій з підтримки миру ООН, матеріально-технічна база якого розташувалася в місті Бріндізі (Італія). Рада Безпеки почала направляти миротворців до таких зон конфлікту, де не було досягнуто домовленостей про припинення вогню, наприклад, операції в Сомалі та Боснії.

Починаючи з 1948 р., більше 130 держав направили свої військові та поліцейські підрозділи, а також цивільний персонал, для участі в миротворчих операціях ООН. Під прапором ООН пройшли службу більше мільйона громадян різних держав світу. У 1988 р. миротворчим силам ООН присудили Нобелівську премію.

Згідно з резолюцією Генеральної Асамблеї ООН, щорічно 29 травня, починаючи з 2003 р., відзначається «Міжнародний день миротворців». Державам, членам ООН, приватним організаціям та окремим громадянам пропонується відзначати цей день на знак пошани до військовослужбовців і цивільного персоналу миротворчих місій ООН. Так, на сьогоднішній день у місіях під керівництвом «Департаменту операцій з підтримання миру» приймають участь більше 72 тисяч військовослужбовців і 15 тисяч цивільних фахівців. Також на знак поваги до загиблих миротворців засновано спеціальну нагороду для посмертного нагородження – медаль Дага Хаммершельда. Президент України Л. Кучма в квітні 2003 р. підписав Указ про Міжнародний день миротворців: «Ураховуючи вагомий внесок миротворців у підтримання стабільності у різних регіонах планети та підтримуючи рішення Генеральної Асамблеї ООН,

постановляю: 1. Установити, що Міжнародний день миротворців Організації Об'єднаних Націй відзначається в Україні щороку 29 травня » [Указ Президента України, 2003].

Україна розпочала брати участь у миротворчих операціях ООН із затвердження Верховною Радою України Постанови від 3 липня 1992 р. № 2538 – XII «Про участь батальйонів Збройних Сил України в Миротворчих Силах Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії». Українські миротворці служили в Македонії, Хорватії, Сьєрра-Леоне, Лівані, Ефіопії та Еритреї, Демократичній республіці Конго. З 1992 р. 39 тисяч громадян України взяли участь у 17 з 67 миротворчих місій, з них 50 осіб загинули [Губин, 2012, с. 1 – 2; Історія участі Збройних Сил України в миротворчих операціях, с. 1 – 9].

Бажання молоді об'єднуватися в різноманітні товариства існувало завжди, в вирішенні даного питання допомагають також і вчорашні миротворці. В Україні рух юних миротворців було розпочато в 2005 році. Тоді ж на базі військового ліцею з посиленою фізичною підготовкою в Кам'янці-Подільському ветерани-миротворці на чолі з Володимиром Барановським, зареєстрували «Клуб юних миротворців». Останні три роки вони проводять гру «Checkpoint» за результатами якої здаються спеціальні іспити. Усі учасники отримують блакитні берети миротворців ООН, шарфи та значки. У 2011 р. участь в цій грі приймали команди з Кам'янця-Подільського, Тернополя, Харкова і декількох міст Російської Федерації [Семашко, 2011].

У Харкові віднедавна існує новий військово-патріотичний рух юних миротворців «Школа миру», одним із організаторів та ідейних натхненників якого є колишній миротворець, учасник місій у Сьєрра-Леоне та Іраку, в минулому військовослужбовець 95-ї окремої аеромобільної бригади 8-го армійського корпусу Збройних Сил України Сергій Анатолійович Самойлов. За його словами, ідея створити в Харкові подібну організацію виникла внаслідок відсутності серед молодих людей образу позитивного героя: «Якщо в минулому це були ветерани Великої Вітчизняної війни, космонавти, герої праці, то сьогодні багато молодих людей живуть за принципом «не думай о завтра», примітивно орієнтуючись на дорогі речі, мобільні телефони, тусовки» [Семашко, 2011]. «Школа миру» активно веде пропаганду здорового образу життя, вивчення історії Батьківщини та ролі України в миротворчих операціях ООН. На сьогоднішній день, у лавах юних миротворців Харкова вже 300 учасників, у середніх школах № 119 та 28 створені тематичні музеї. Харківська обласна організація налічує 1200 юнаків та дівчат. У Харкові, 28 травня 2012 р, напередодні Міжнародного дня миротворців ООН відбулося урочисте складання «Клятви юного миротворця» командирами семи загонів з числа учнів середніх шкіл міста. На заході, окрім юних миротворців з Харкова та Чугуєва, були присутні учасник Великої Вітчизняної війни Герой Радянського Союзу генерал-майор у відставці Сергій Осташенко та заступник Харківського обласного військового комісара полковник Юрій Калгушкін.

Наприкінці травня цього року в стінах Харківського історичного музею відбулися урочистості з нагоди Міжнародного дня миротворців ООН і 20-ї річниці участі України в міжнародних миротворчих операціях та відкрилася тематична виставка, в якій відображено участь українських військових контингентів в місіях ООН з 1992 року. Також представлені особисті речі та військова форма харків'ян – миротворців. У цьому заході взяли участь не тільки колишні «блакитні шоломи», але й учасники збройних конфліктів, що мали місце після 1945 року.

Ще одним напрямом військово-патріотичного виховання серед молоді є Десантно-спортивний клуб «Маргеловець», одним із координатором якого є також С. А. Самойлов. Клуб розпочав свою діяльність близько року тому назад. Назву отримав на честь першого десантника, уродженця Катеринослава (нині – Дніпропетровська), генерала армії В.П. Маргелова. Основним завданням клубу є патріотичне виховання та фізична підготовка молоді.

Сьогодні Україна є найбільшим учасником миротворчих операцій ООН серед європейських країн та входить до 20 найбільших держав-членів та партнерів – контрибуторів МССБ, що беруть участь у місіях ООН.

Література

Губин Д. Праздник «голубых касок» // Время, 2012. – 30 мая. – С. 1-2.

Указ Президента України про Міжнародний день миротворців від 30.04.2003 № 374/2003.

Устав ООН, 1945. On-line resource. Access mode: <http://www.un.org/ru/documents/charter7.shtml>

Kazus V., Deyneko S., Samoylov S.

UKRAINE IN PEACEMAKING OPERATIONS. THE ASPECTS OF EDUCATOR WORK

Today Ukraine is the largest member of UN peacekeeping operations among European countries and is one of the top 20 contributors of the world, participating in UN mission. After the collapse of the Soviet Union in the society is change paradigms, which are beginning to take an active part the former «blue helmets».